

Nödvattenplan

för Danderyds kommun

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Processägare	Styrdokumentnummer
KS 2024/0230	-	Kommunfullmäktige	Säkerhetschef	-

Remissversion

Dokumentets syfte

Syftet med denna plan är att fastställa rutiner, metoder och tillvägagångssätt för att vid nödvattensituationer effektivt kunna distribuera nödvatten till dricksvattenkonsumenter inom Danderyds kommun. Planen syftar även till att fastställa vilka verksamheter som är mest prioriterade och i vilken ordning nödvattenresurser ska distribueras.

Dokumentet gäller för

Invånare, verksamheter och övriga aktörer inom Danderyds kommun vilka i en nödvattensituation är mottagare av nödvatteninsatser.

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
	1.2 Syfte	3
	1.3 Utgångspunkter	3
2.	Ansvar för nödvatten.....	4
3.	Nödvattenförsörjning	4
	3.1 Nödvattenplatser	4
	3.2 Scenarion	4
	3.3 Prioritering	6
	3.4 Vattenbehov i krissituationer	6
4.	Distribution av nödvatten.....	7
	4.1 Aktivering.....	7
	4.2 Uppstart.....	7
	4.3 Driftskede	8
	4.4 Avslut.....	8
5.	Tillgängliga resurser för nödvattendistribution.....	8
	5.1 Nödvattenmateriel	8
6.	Krav på provtagning.....	9
7.	Riktlinjer för kommunikation	9

1. Inledning

Nödvattenplanen utgör kommunens plan för hur dricksvatten effektivt ska kunna distribueras vid kriser, störningar eller andra situationer då ordinarie distribution inte fungerar. Kommunens invånare, besökare, verksamheter, näringsliv och andra aktörer är alla beroende av dricksvatten och därför riskerar avbrott i dricksvattenförsörjningen snabbt omfattande konsekvenser.

Störningar i dricksvattenförsörjningen kan uppstå av flera anledningar. Det kan vara till följd av ledningsbrott där hela eller delar av vattenledningsnätet sätts ur funktion. Dricksvattnet kan även bli otjänligt, där ledningsnätet fortsatt är intakt men bakterier, virus, mikroorganismer eller andra parasiter gör att dricksvattnet måste kokas innan konsumtion.

Nödvattenplanen är dimensionerad för kriser där hela eller delar av kommunen har störningar i dricksvattendistributionen, situationer som kräver omfattande samordning och resurstilldelning. Vid mindre omfattande störningar, där enskilda verksamheter eller abonnenter påverkas nyttjas planen i tillämpliga delar. Nödvattenplanen gäller både vid kriser i fred men även under höjd beredskap och- eller krig.

Nödvatten är distributionen av dricksvatten på annat sätt än genom ordinarie vattenledningsnät. Nödvatten kan bestå av exempelvis större nödvattentankar som placeras ut runt om i kommunen, dunkar med dricksvatten som distribueras till enskilda verksamheter, burk- eller flaskvatten som delas ut till invånare och- eller verksamheter.

Detaljer kring vilka nödvattenresurser och exakta förmågor kommunen eller andra aktörer har till förfogande omfattas av sekretess och redogörs inte för i denna plan. Detaljer kring kommunens nödvattenplatser redogörs inte heller då dessa är behovsstyrda och förändras beroende på krisens karaktär och omfattning.

1.2 Syfte

Syftet med denna plan är att fastställa rutiner, metoder och tillvägagångsätt för att vid nödvattensituationer effektivt kunna distribuera nödvatten till dricksvattenkonsumenter inom Danderyds kommun. Planen syftar även till att fastställa vilka verksamheter som är mest prioriterade och i vilken ordning nödvattenresurser ska distribueras.

1.3 Utgångspunkter

Vid planering av nödvattenförsörjning kartläggs hur många människor som är bosatta i kommunen och vilka samhällsviktiga verksamheter som finns inom kommunens geografiska område. Kartläggningen görs för att kunna bedöma hur många individer som är i behov av vatten, vart nödvattentankar kan distribueras och vilka verksamheter som är mest prioriterade av dricksvatten vid en kris.

För att kunna fastställa lämpliga placeringar av nödvattentankar samt behov av antal tankar görs GIS¹-baserade analyser av befolkningstätheten och närheten till nödvattenplatser. Analyserna utgår från att invånare inte ska ha mer än ca 500 meter till närmsta nödvattenplats.

2. Ansvar för nödvatten

Tekniska nämnden är genom sin förvaltning ansvarig för att leverera nödvatten till de som i vanliga fall försörjs med allmänt dricksvatten. Vid avbrott i ordinarie dricksvattenförsörjning ska kommuninvånarna, kommunens och övriga verksamheter samt andra aktörer inom kommunens geografiska område kunna fortsätta få dricksvatten, i den mån det är möjligt. Detta möjliggörs genom att kommunen hänvisar till platser där nödvatten kan hämtas. Dessa platser kan vara där nödvattentankar är placerade, dricksvattenkiosker eller andra tappställen är fungerande, eller andra platser i kommunen där dricksvatten finns tillgängligt. Strävan är att nödvatten ska finnas tillgängligt så nära konsumenten som möjligt och vad som är möjligt beror på krisens omfattning och de resurser som finns att tillgå.

Det är sedan invånarens, verksamhetens eller andra aktörers ansvar att själva hämta dricksvatten vid hänvisningen, med dunk eller andra kärl.

3. Nödvattenförsörjning

3.1 Nödvattenplatser

Nödvattenplatserna är platser i kommunen där nödvatten kan komma att distribueras ifrån. En nödvattenplats kan vara i direkt anslutning till vissa prioriterade verksamheter, i bostadsområden med upptagningsområde för allmänheten eller andra platser där allmänheten eller verksamheter kan hämta nödvatten.

3.2 Scenarion

Nödvattenplanen utgår från tre olika scenarion där insatser med nödvattenresurser kan krävas.

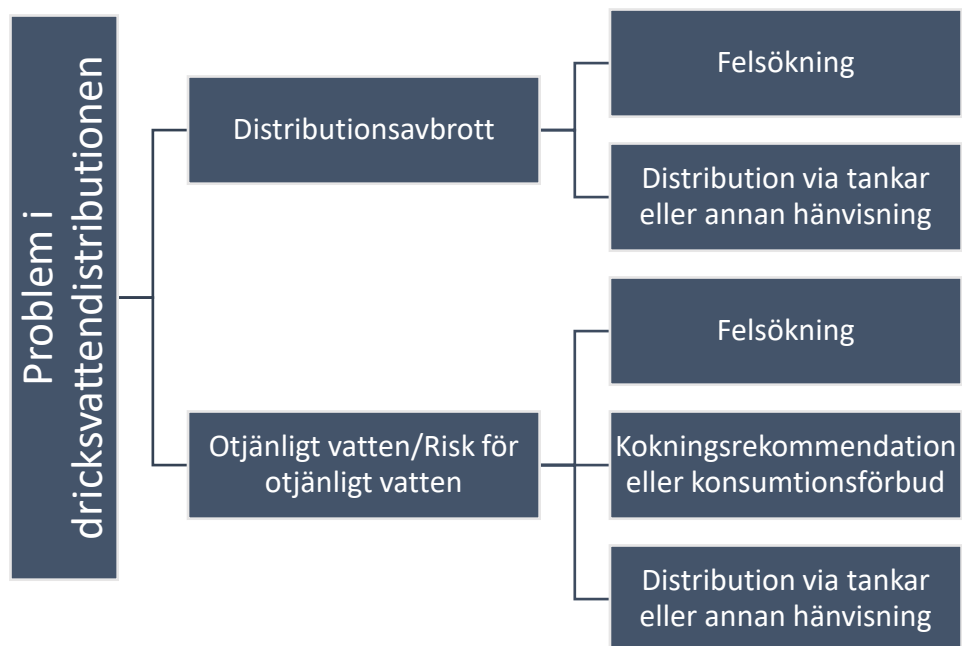
1. Distributionsavbrott, det finns inget vatten i hela eller delar av ledningsnätet, vilket bland annat kan bero på:
  - a. Avbrott produktion vid dricksvattenproducent.
  - b. Ledningsbrott på huvudledning (Dricksvattenproducent).
  - c. Ledningsbrott på kommunens ledningsnät.
2. Otjänligt vatten hos konsument.
3. Risk för otjänligt vatten hos konsument.

Ett avbrott i distributionen medför större resursbehov än vid otjänligt vatten eller risk för otjänligt vatten, då otjänligt vatten troligtvis är konsumerbart efter kokning och fortfarande kan användas för att spola i toaletten.

---

¹ Geografiskt Informations System (GIS)

För respektive scenario används följande beslutsträd för analys av situationen:

3.3 Prioritering

I det fall prioriteringar behöver göras vad avser vem eller vilka som ska tilldelas nödvattenresurser och i vilken ordning tillämpas nedanstående prioritetsordning.

Prioritet	Innebörd	Verksamhet
1	Nödvattentankar eller dunkar levereras i direkt anslutning till verksamheterna.	Vård- och omsorgsboende, socialpsykiatri, HVB.
2	Nödvattentank (~1000L) placeras i nära anslutning till verksamheterna.	Kök, vårdcentral, LSS.
3		Förskolor, skolor, gymnasium.
4	Dricksvatten hämtas vid en nödvattenplats, inte nödvändigtvis i nära anslutning till konsumenten.	Allmänheten och övriga verksamheter i kommunen.

Dunkar levereras om möjligt till *prioritet 1* verksamheter där antalet konsumenter är så pass få att nödvattenbehovet kan tillfredsställas genom dunkar och inte tankar.

I händelse av omfattande samhällsstörning har Danderyds kommun fyra fasta och fyra utökade så kallade trygghetspunkter. Nödvattenplatser finns i nära men inte direkt anslutning till trygghetspunkterna.

I händelse av att Danderyds sjukhus behöver stöd med nödvatten genomförs särskild samverkan med sjukhuset kring vilket behov som föreligger, vilka resurser som finns att tillgå och i vilken omfattning kommunen kan bistå sjukhuset.

3.4 Vattenbehov i krissituationer

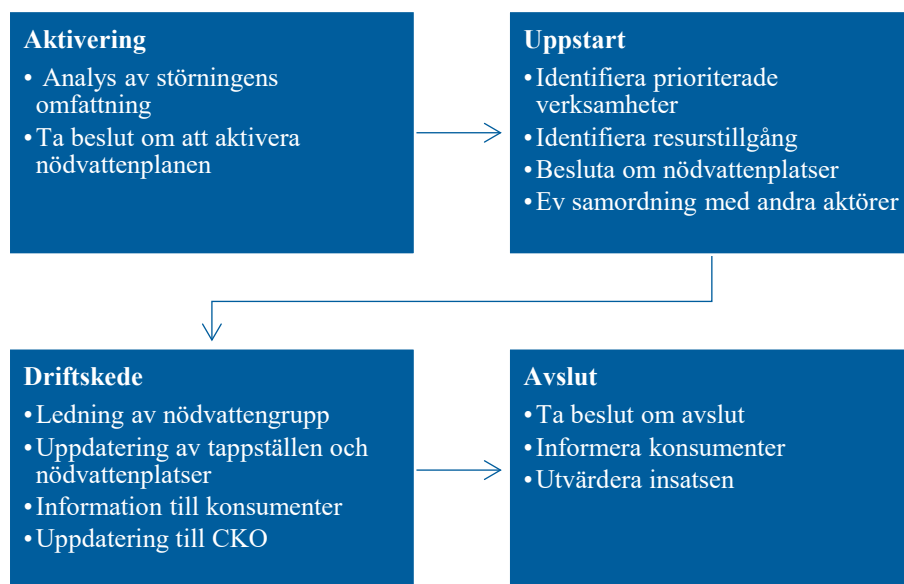
Kommunen följer Livsmedelsverkets riktlinjer för vattenåtgång i nödsituationer²³. Riktlinjerna innebär att konsumenten ska ha tillgång till minst 5 liter/person och dygn för överlevnad under de första dygnet. En nödvattentank med kapacitet om 1000 liter täcker det initiala behovet av dricksvatten för ca 200 personer per dygn. Efter andra dygnet ökar behovet upp till 15 liter/person, vid långvariga kriser ökar behovet ytterligare till minst 50 liter/person och dygn.

² Handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten, Livsmedelsverket 2023

³ Guide för planering av nödvattenförsörjning, Livsmedelsverket 2023

4. Distribution av nödvatten

Processen för nödvattendistribution kan sammanfattas i fyra steg enligt *Figur 1*.

Figur 1. Process vid nödvattendistribution

4.1 Aktivering

Den chefsfunktion som omfattar att vara VA-chef eller dennes ersättare fattar beslut om när nödvattenplanen aktiveras och i vilken omfattning. Krisen hanteras i så stor utsträckning som möjligt på förvaltningsnivå. Om ytterligare stöd erfordras rapporteras detta till kommunens centrala krisledningsorganisation (CKO).

Vid en omfattande störning i VA- systemet ska detta rapporteras till kommundirektören alternativt CKO om denna aktiverats.

4.2 Uppstart

Vid beslut om att aktivera nödvattenplanen planeras insatsen utifrån aktuell störning och omfattning. För de delar av kommunen som berörs av den aktuella händelsen identifieras prioriterade verksamheter och beslut tas om vilka nödvattenplatser som ska användas.

I uppstartfasen samordnas insatsen med driftentreprenören och andra tillgängliga egna resurser, vid behov kontaktas även VAKA⁴ och eller grannkommuner för begäran om extra resurser.

Vid störningar som påverkar eller riskerar påverka dricksvattenproducenters huvudledning och/eller Danderyd sjukhus ska dessa skyndsamt informeras.

⁴ Nationell vattenkatastrof grupp vid Livsmedelsverket.

4.3 Driftskede

Då uppstart genomförts och nödvattenresurser säkerställts fastställs även vilka tappställen som kan användas för upp- och påfyllnad av nödvattentankar, detta kan vara i eller utanför kommunen.

Vidare:

- Nödvattengrupp⁵, egen eller extern informeras om tappställen, nödvattenplatser och utkörningsordning fastställs.
- Nödvattentankar och- eller dunkar fylls och levereras därefter enligt beslutad plan.
- Hänvisning ges till allmänheten om vart nödvatten kan hämtas och vilka eventuella ransoneringsbegränsningar som råder.
- Förvaltningens krisledningsorganisation (LKO) och CKO informeras löpande gällande vidtagna åtgärder, behov och prognoser.

4.4 Avslut

När problemet i försörjningen är åtgärdat och dricksvatten av godkänd kvalitet kan levereras via ordinarie distributionssystem avslutas nödvattenförsörjningen.

Vid avslut av nödvatteninsatser ska:

- Egen personal informeras om avslut.
- Allmänheten informeras gällande tillgången- och eller tjänligheten på ordinarie dricksvatten.
- Nödvattenmateriel återställas, inventeras och förbrukningsmateriel kompletteras.
- Utvärdering av genomförd nödvatteninsats genomförs.

5. Tillgängliga resurser för nödvattendistribution

5.1 Nödvattenmateriel

I första hand nyttjas resurser via ordinarie driftentreprenör och- eller egna beredskapsresurser.

I andra hand, eller då driftentreprenörs resurser inte räcker till, begärs stöd av grannkommuner och/eller VAKA.

Kommunens Frivilliga Resursgrupp (FRG) kan aktiveras vid allvarliga- eller extraordinära samhällskriser, exempelvis vid en omfattande nödvattensituation. Om stöd behövs för exempelvis bevakning vid nödvattenplatser eller för att säkerställa ransoneringsefterlevnad kan FRG aktiveras för detta ändamål.

---

⁵ Utkörare av nödvattenresurser

6. Krav på provtagning

Dricksvatten som levereras från nödvattenplatser ska uppfylla samma hygien- och kvalitetskrav som vid ordinarie dricksvattenförsörjning⁶. Kraven på undersökningsfrekvens, provtagning och analyser är desamma som vid ordinarie drift.

7. Riktlinjer för kommunikation

Innan störning

- Invånarnas egen hemberedskap och vikten av att säkerställa egen tillgång till kärl ska betonas och förmedlas löpande.
- Dricksvattenkioskers funktion och läge är öppen information och kan förmedlas till allmänheten.
- Detaljer kring vilka förmågor kommunen har eller inte har gällande nödvattenresurser är sekretessbelagd information och kommunikation till allmänheten gällande detta samordnas centralt från kommunledningskontoret.

Under störning

- Vid mindre driftstörningar hanteras kommunikationsinsatser enligt ordinarie rutin av tekniska nämndens förvaltning.
- Vid mer omfattande störningar där CKO aktiverats ska kommunikationsinsatserna samordnas centralt.

---

⁶ Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten, LIVSFS 2022:12